

1 Samenvatting schetsen concept voorkeursalternatief

We hebben samen met eilanders, (eilander-) organisaties en overheden het concept voorkeursalternatief ontwikkeld voor het versterken van de dijk en delen van de duinen op Schiermonnikoog. Het concept voorkeursalternatief laat zien op welke wijze we de dijk en delen van de duinen willen versterken.

De gezamenlijke ambitie van de samenwerkende partijen is om natuur, landbouw en recreatie de ruimte te geven en te kiezen voor duurzame oplossingen. In deze samenvatting lees je wat er met het concept voorkeursalternatief gaat veranderen aan de huidige dijk en duinen. Het document is ondersteunend aan het document 'Schetsen kansrijke alternatieven' dat op www.1eilaun.nl staat onder 'Bibliotheek > Documenten'.

1.1 Concept voorkeursalternatief dijk

Binnen het concept voorkeursalternatief voor de dijkversterking van Schiermonnikoog zijn twee verschillende oplossingen bedacht. Dit is op onderstaande kaart weergegeven. Ten westen van de Jachthaven (Deel 1) en ten oosten van de Veerdam (Deel 3) willen we een brede en groene dijk realiseren. Tussen de Jachthaven en de Veerdam (Deel 2) willen we een reguliere en smalle dijk bouwen met een grasbekleding. Omdat deze dijk wat smaller is, zal ook een harde bekleding nodig zijn. Daarnaast realiseren we een korte vooroever aan de teen van de dijk. Met deze oplossing voldoet de gehele waddenzeedijk van Schiermonnikoog de komende 50 jaar weer aan de gestelde eisen.

Deel 1 en 2: Groene dijk

Bij de Groene dijk wordt de helling van de dijk aan de zeezijde flauwer gemaakt door middel van klei. Daarna wordt de dijk bekleed met gras of laten we een gebiedseigen en biodiversere begroeiing toe. Hiermee ontstaat een brede en groene dijk, die vloeiend aansluit op het Wad.

Bij een flauwere helling komen golven met minder kracht aan op de dijk. Ook zorgt de flauwere helling ervoor dat de golven minder hoog tegen de dijk slaan. Dit heeft als gevolg dat de dijk minder verhoogd hoeft te worden.

Het inspectiepad aan de zeezijde komt hoger te liggen. Zo ontstaat een knik in de dijk. Bij hoog water breken hier de golven. Het pad wordt ook geschikt gemaakt voor fietsers en wandelaars.

Een dergelijke dijk is in de toekomst, bij een volgende dijkversterking, makkelijker te versterken waarbij minder materiaal nodig is. Deze dijk is daarmee toekomstbestendig en duurzaam.

Deel 3: Regulier grasbekleding met vooroever

In het middendeel van de Waddenzeedijk (deel 3) komt een groene dijk waarbij er minder ruimte nodig is om de dijk te versterken. Om dat te kunnen doen zijn de dijkhellingen steiler. Een steile helling heeft als gevolg dat golven verder tegen de dijk op kunnen lopen. De dijk wordt daarom ook hoger gemaakt.

De dijkhelling krijgt een grasbekleding. Dat sluit goed aan bij hoe de dijk er nu uitziet. Om dit mogelijk te maken, wordt op de dijkhelling aan de zeezijde een dikke kleilaag gelegd. We onderzoeken of de kleilaag mogelijk ook dunner kan door een harde bekleding onder het gras aan te leggen. Deze verborgen bekleding is dan niet te zien.

De huidige stortstenen tussen de dijk en het Wad worden verwijderd en vervangen door een harde bekleding, zoals zetsteen. Dit is nodig om het onderste deel van de dijkhelling (teen) te beschermen. Het idee is om hier beplanting over heen te laten groeien, zodat de dijk een groen uiterlijk krijgt. Daarmee zorgen we voor een zachte overgang van de dijk naar het Wad.

Het inspectiepad aan de zeezijde komt hoger te liggen. Zo ontstaat een knik in de dijk. Bij hoog water breken hier de golven. Het pad wordt ook geschikt gemaakt voor fietsers en wandelaars.

Aan de buitenzijde van de dijk leggen we rijshouten dammen aan om de wadplaten die voor de dijk liggen door natuurlijke processen op te hogen. Door deze vooroever op een natuurlijke manier op te laten slibben, versterken we de zachte overgang van dijk naar het Wad. Zo hopen we de biodiversiteit op en rondom de dijk te versterken.

Wat als het niet kan?

Alhoewel we deze dijk graag willen bouwen, is het nog niet zeker of dat ook daadwerkelijk kan. We gaan namelijk met de dijkversterking deels het Wad op en bouwen daarmee in beschermd Natura 2000 gebied. Hiervoor is een natuurvergunning nodig. Het is nog niet zeker of we die vergunning ook krijgen. Het voorkeursalternatief is dan ook nadrukkelijk een concept.

Mocht de natuurvergunning niet verleend worden, dan volgt op deel 1 en 3 dezelfde oplossing als voor het middendeel van de dijk (regulier grasbekleding), zonder een korte vooroever.

1.2 Concept voorkeursalternatief duinen

Op een aantal plekken in de duinen is er onvoldoende zandaanwezig, waardoor de duinwaterkering niet aan de eisen voor de waterveiligheid voldoet. Voor deze plekken zijn verschillende oplossingen bedacht.

Dynamiseren Stuifdijk en aanvullen Kooiduinen

Om invulling te geven aan de natuurdoelstellingen op het eiland is de wens om natuurlijke dynamiek in de duinen te koppelen aan de waterveiligheidsopgave. Stuivende duinen, waarbij zand vanaf het Noordzeestrand voorbij de eerste duinenrij het eiland op waait, versterken de natuurwaarden. Ook maken stuivende duinen de eerste duinenrij aan het strand sterker, doordat deze duinenrij mee kan groeien met de zeespiegelstijging.

De wens is om in de Stuifdijk enkele kleine kerven te maken en op delen van de Stuifdijk planten en struiken samen met de bovenste zandlaag te verwijderen. Zo gaat zand weer stuiven in het gebied. Het gaat hierbij om kleine maatregelen, waarbij het grootste deel van de Stuifdijk in de huidige vorm blijft bestaan. We willen de maatregelen goed monitoren. Dat betekent dat we scherp in de gaten houden wat er gebeurt en of we eventueel maatregelen moeten nemen om bij te sturen.

Met het nemen van deze natuurmaatregelen, moet de primaire duinwaterkering, gelegen in de Kooiduinen, ook versterkt worden. De Kooiduinen worden versterkt door zand toe te voegen op plekken waar niet voldoende volume aanwezig is. Hiervoor gebruiken een deel van het zand dat vrijkomt uit de natuurmaatregelen die we nemen in de Stuifdijk. Het zand voor de versterking van de Kooiduinen wordt machinaal aangebracht. De duinwaterkering is met deze maatregel de komende 25 jaar weer veilig.

Verbreden Legger

De plek waar de duinwaterkering ligt wordt de 'Legger' genoemd. De locatie is administratief vastgelegd. Bij het bepalen van de veiligheid van de duinen wordt uitgegaan van de hoeveelheid zand tussen de zee en de Legger.

Het voorstel is om voor de Wester- en Noorderduinen de Legger op papier te wijzigen en deze te verbreden. Zo kan er een extra duinenrij meegeteld worden bij de benodigde hoeveelheid zand tussen de zee en de Legger. Dit is een administratieve handeling, waarbij geen fysieke ingrepen worden gedaan. De duinwaterkering is met deze maatregel de komende 50 jaar weer veilig.

Duinversterking uitstellen

De duin rondom de Westerplas is voor de komende 25 jaar veilig. Pas daarna voldoet de duinwaterkering mogelijk niet aan de eisen die we stellen aan de waterveiligheid. Omdat we dat niet zeker weten, willen we nu geen maatregelen nemen. We controleren periodiek of het duin nog veilig is. Deze periodieke controle voeren we uit voor alle primaire waterkeringen.